



PARLAMENTNÍ
INSTITUT

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

(Vztah k Islandu, Turecku
a zemím západního Balkánu)

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní
politiky a vnějších vztahů EU)

DOKUMENTY SZBP EU

(Výběr dokumentů z databáze Rady EU)

Ing. Mgr. Karel Hlaváček



POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

OBSAH

<i>OBSAH</i>	2
<i>EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ</i>	3
CHORVATSKO: REFERENDUM O VSTUPU DO EU.....	3
KOSOVO: NĚKTERÉ ASPEKTY VÝVOJE.....	3
MAKEDONIE/FYROM: SPOR O NÁZEV, STANOVISKO AFET.....	5
KOSOVO: ZAHÁJENÍ VÍZOVÉHO DIALOGU.....	6
<i>HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU</i>	6
BĚLORUSKO: ZPŘÍSNĚNÍ SANKCÍ.....	6
ÍRÁN: ZPŘÍSNĚNÍ SANKCÍ.....	7
BARMA/MYANMAR: ZMÍRNĚNÍ SANKCÍ.....	8
ZASEDÁNÍ FAC: SANKCE VŮČI ÍRÁNU, SÝRII A BĚLORUSKU.....	9
ESVČ: ROK FUNGOVÁNÍ.....	10
EGYPT: PARLAMENTNÍ VOLBY.....	11
<i>DOKUMENTY SZBP EU</i>	12

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2242, email: hlavacekk@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

(Vztah k Islandu, Turecku a zemím západního Balkánu)

CHORVATSKO: REFERENDUM O VSTUPU DO EU

Pozadí

Chorvatsko ukončilo přístupové rozhovory v červnu 2011.¹ K dosažení vstupu do EU mu zbývají jednak formální kroky, zejména ratifikace přístupové smlouvy, jednak dosažení pokroku v oblastech stanovených Komisí v posledním hodnocení politiky rozšíření (soudnictví, základní práva a konkurence).²

Aktuálně

Dne 22. ledna 2012 proběhlo v Chorvatsku historicky druhé referendum – hlasování o vstupu země do EU.³ Referendum proběhlo poklidně a chorvatští voliči se poměrně jednoznačně vyslovili pro vstup (66 %), výrazně nízká ale byla volební účast (44 %).⁴ O tom, že nízká volební účast je určitým signálem odtažitosti chorvatských voličů ve vztahu k dané otázce svědčí skutečnost, že např. v parlamentních volbách⁵ ze 4. prosince 2011 hlasovalo 61 % oprávněných voličů; platnosti referenda nízká volební účast nicméně nebrání, jelikož nebyl stanoven žádný požadavek na minimální účast voličů. V EU byl výsledek referenda přijat kladně; např. předseda Komise Barroso a předseda Evropské rady Van Rompuy vydali společné prohlášení, v němž zemi gratulují a vyjadřují přesvědčení, že výsledek hlasování představuje „dobrou zprávu pro Chorvatsko, region a Evropu“⁶.

Předpokládaný vývoj

Vstup Chorvatska do EU se stále předpokládá po ratifikaci členskými státy EU k 1. červenci 2013.

¹ Přehled SZBP červen 201. Chorvatsko: uzavření přístupových rozhovorů, [ZDE](#).

² Přehled SZBP říjen 2011. Hodnocení Komise: kandidátský status pro Srbsko, přístupové rozhovory pro Černou Horu, [ZDE](#).

³ První referendum se konalo 19. května 1991, občané se vyjadřovali k otázce vyhlášení nezávislosti země a vyznačovalo se jednoznačnou podporou samostatnosti (93 %) a vysokou účastí (84 %). TIC 58/2012-ZAGREB, 19. 1. 2012, Chorvatsko – referendum o EU je přede dveřmi.

⁴ Balkaninsight.com, Croatians Approve EU Membership Bid, 22. 1. 2012, [ZDE](#).

⁵ Pro podrobné informace o volbách viz vybrané téma PI 3/2012, Parlamentní volby v Chorvatsku 2011, [ZDE](#).

⁶ Prohlášení předsedy Komise a předsedy Evropské rady k dispozici [ZDE](#).

KOSOVO: NĚKTERÉ ASPEKTY VÝVOJE

Vnitropolitický vývoj v Kosovu

V posledním hodnocení Komise je Kosovo nahlíženo spíše negativně. V prosinci 2010 se zde konaly předčasné parlamentní volby,⁷ které se vyznačovaly mnoha nedostatky a současně zpomalily tempo reform. Problémem tak zůstává stav severu země (který mají de facto pod kontrolou paralelní srbské struktury), fungování státní správy, korupce, organizovaný zločin i nevyhovující podnikatelské prostředí.⁸ Komise byla naopak spokojena s integrací kosovských Srbů na jihu země.

Situace na severu Kosova zůstává i v období po hodnocení Komise problematická. Kosovský premiér Hashim Thaci se sice na přelomu listopadu a prosince 2011 pokusil o vyjednávání s představiteli srbských paralelních struktur, jeho snaha ale k žádnému průlomu nevedla.⁹ EU se pokouší tlačit na Kosovo, aby vypracovalo ucelenou strategii svého přístupu k problémům v této oblasti, ta nicméně zůstává spíše dlouhodobou výzvou.¹⁰

Vývoj vztahů EU-Kosovo

Od července roku 2011 probíhají přípravy na dialog o vízové liberalizaci s Kosovem (za tím účelem již byly ve 13 zemích schengenského prostoru přijaty readmisní dohody).¹¹ Vízová liberalizace ze strany EU již proběhla se všemi ostatními zeměmi západního Balkánu kromě Kosova; dialog s Kosovem by měl začít v lednu 2012 po návštěvě komisařky Malströmové (viz dále Kosovo: zahájení vízového dialogu). Počínaje lednem 2012 začínají rovněž znovu platit autonomní obchodní opatření, které Kosovu umožňují bezcelní obchod s EU a které přestaly platit na konci roku 2010.¹²

⁷ Ve volbách zvítězil dosavadní premiér Hashim Thaci s Demokratickou stranou Kosova. Tři další politické strany výsledky voleb zpochybnily a podaly stížnost kvůli údajným volebním podvodům, ke kterým mělo dojít ve dvou municipalitách tradičně podporujících Hashima Thaciho. Pro bližší informace o volbách viz Přehled SZBP prosinec 2010.

⁸ Viz Přehled SZBP říjen 2011 nebo též hodnotící zprávy Komise, 12. 10. 2011, [ZDE](#).

⁹ Viz TIC 14/2012-PRISTI.

¹⁰ Situace v severním Kosovu (např. blokáda hraničních přechodů kosovskými Srby) je jedním z problematických bodů vztahu EU se Srbskem. V prosinci 2011 vyzvala německá kancléřka Angela Merkelová znovu (a znovu bezvysledně) k opuštění barikád.

¹¹ Přehled SZBP červenec 2012.

¹² [Balkaninsight.com](#), 5. 1. 2012, [ZDE](#).

Mise EU Eulex zahájila v lednu 2011 předběžné vyšetřování údajného obchodování s lidskými orgány, na něž upozornila zpráva Rady Evropy v prosinci 2010.¹³ K žádným konkrétním výsledkům EULEX zatím nedospěla, v říjnu 2011 ale byla zahájena činnost pracovní skupiny, která by se případem měla dále zabývat.¹⁴ Vyšetřování nadále musí čelit podezřením z neochoty věc skutečně vyšetřit, vyjádřeným již v původní zprávě Rady Evropy.

Vztahy se Srbskem

Nadále probíhá dialog se Srbskem ve věcech praktické spolupráce. Zatímco teoreticky již dialog dosáhl dílčích úspěchů (např. v oblasti uznávání vysokoškolských diplomů či integrované správy hranic), spornou se stává otázka implementace dojednaných opatření; kosovští představitelé si opakovaně stěžují na údajné sabotování či zdržování technických jednání. Dne 26. prosince 2011 nicméně vstoupila v platnost dohoda o volném pohybu osob, na jejímž základě mohou Kosované poprvé od vyhlášení nezávislosti volně cestovat po Srbsku.¹⁵

MAKEDONIE/FYROM: SPOR O NÁZEV, STANOVISKO AFET

Pozadí

Poslední hodnocení Komise (zveřejněno v říjnu 2011) vyznělo pro FYROM spíše negativně – problematické jsou vztahy mezi Makedonci a makedonskými Albánci, nedostatečnými jsou nezávislost médií a boj s korupcí. Komise podporovaná Evropským parlamentem nicméně i nadále doporučuje otevření přístupových rozhovorů, což dlouhodobě blokuje Řecko kvůli sporu o název „Republika Makedonie“.¹⁶ V tomto sporu zaznamenala Makedonie dílčí vítězství v prosinci 2011, kdy Mezinárodní soudní dvůr (ICJ) zpochybnil řecké veto makedonskému vstupu do NATO v roce 2008.¹⁷

Aktuálně

Ve dnech 16. a 17. ledna 2012 došlo v New Yorku za podpory zprostředkovatele OSN Mathewa Nimetze k separátním schůzkám s představiteli Řecka a FYROM. Jednání nepřinesla žádný průlom.

Dne 23. ledna 2012 byla situace okolo FYROM projednávána na zasedání Zahraničního výboru Evropského parlamentu (AFET), který v návrhu usnesení Evropského parlamentu doporučuje stanovisko pléna ke všem výše zmíněným tématům: AFET již tradičně vyzývá Radu, aby „bezodkladně stanovila datum zahájení

¹³ Viz Přehled SZBP prosinec 2010.

¹⁴ SETimes.com, 4. 1. 2012, [ZDE](#).

¹⁵ Euobserver.com, 23. 12. 2011, [ZDE](#).

¹⁶ Přehled SZBP říjen 2011. Hodnocení Komise: kandidátský status pro Srbsko, přístupové rozhovory pro Černou Horu, [ZDE](#).

¹⁷ Přehled SZBP prosinec 2011. Řecko-FYROM: rozhodnutí ICJ, [ZDE](#).

přístupových jednání“, dále vyzývá ke zvýšení tlaku na řešení sporu FYROM/Řecko – Komise a Rada by měly připravit mechanismus řešení sporů, který by byl v podobných případech obecně použitelný. AFET vyjadřuje obavy z vývoje mezinárodních vztahů či nedostatečné nezávislosti médií, celkově ale návrh usnesení EP vyznívá vůči FYROM spíše pochvalně: např. blahopřeje k uspořádání svobodných parlamentních voleb v červnu 2011, k relativně úspěšnému hospodářskému vývoji i k určitým úspěchům v boji s korupcí.¹⁸

KOSOVO: ZAHÁJENÍ VÍZOVÉHO DIALOGU

Pozadí

Kosovo v současnosti zůstává poslední zemí západního Balkánu, s níž dosud neproběhla vízová liberalizace. Kosovští obyvatelé vnímají situaci jako problematickou i kvůli vysokým vízovým nákladům: 35-60 eur při průměrných měsíčních příjmech okolo 200 eur a vysoké nezaměstnanosti (okolo 40 %).¹⁹

Aktuálně

Dne 19. ledna 2012 Komise zahájila s Kosovem dialog o vízové liberalizaci; upozorňuje nicméně, že před Kosovem stojí výzva z mnoha oblastí, jejichž fungování se bude muset výrazně zlepšit: „bezpečnost cestovních dokumentů, hraniční, migrační a azylový management, veřejný pořádek a bezpečnost, zejména boj proti korupci a organizovanému zločinu, základní práva spojená s právem na volný pohyb“^{20, 21}

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky a vnějších vztahů EU)

BĚLORUSKO: ZPŘÍSNĚNÍ SANKCÍ

Popis problematiky

Vztahy mezi EU a Běloruskem jsou od posledních prezidentských voleb v Bělorusku (19. 12. 2010) chladné. Volby byly poznamenány brutálními zákroky proti opozičním

¹⁸ Návrh zprávy bude v plénu projednáván v březnu 2012. Text návrhu je k dispozici [ZDE](#).

¹⁹ Euobserver.com, Huge obstacles on Kosovo's way to EU visa-free travel, 20. 1. 2012, [ZDE](#).

²⁰ Tisková zpráva Komise. Commission launches dialogue on visa free travel with Kosovo. 20. 1. 2012, [ZDE](#).

²¹ Jedním z velkých problémů jsou srbské struktury organizovaného zločinu v severním Kosovu vydělávající na pašování; kosovská policie zde nemá pod kontrolou hraniční přechody; Euobserver tuto oblast označuje za „ráj pašeráků“. Euobserver.com, Huge obstacles on Kosovo's way to EU visa-free travel, 20. 1. 2012, [ZDE](#).

kandidátům, demonstrantům a občanské společnosti obecně, což EU v lednu 2011 vedlo k opětovnému uvalení zákazu cestování a zmrazení aktiv zodpovědným osobám a rozšíření seznamů osob, jichž se sankce týkají. K dalšímu zpřísnění sankcí zahrnujícím zákaz vývozu zbraní došlo v říjnu 2011. Zhoršení vztahů se projevilo např. v neúčasti běloruských představitelů na summitu Východního partnerství v září 2011.²²

EU nicméně vede vůči Bělorusku dvoukolejnou politiku: pokračují rozhovory o usnadnění cestování a na podporu občanské společnosti pro období do roku 2013 bylo Komisí vyčleněno dodatečných 15,6 milionu eur.²³

Aktuálně

Vzhledem k tomu, že v Bělorusku se lidskoprávní situace nezlepšuje, byly v souvislosti s jednoletým výročí voleb dne 16. prosince 2011 opětovně zpřísněny sankce EU vůči běloruskému režimu.²⁴ Catherine Ashtonová přitom ve společném prohlášení s americkou ministryní zahraničí Hillary Clintovou vyjádřila znepokojení nad současným stavem lidských práv v Bělorusku.²⁵

Předpokládaný vývoj

O Bělorusku bude jednat Rada na svém zasedání 23. ledna 2012 (jednání již proběhlo – viz kapitolu Zasedání FAC), na němž lze očekávat další kroky ve směru dvoukolejné politiky: na jednu stranu rozšíření seznamu osob, vůči nimž jsou namířeny sankce, na druhou stranu projednání polského návrhu na posílení podpory občanské společnosti.²⁶

ÍRÁN: ZPŘÍSNĚNÍ SANKCÍ

Popis problematiky

Politika EU vůči Íránu je v oblasti jeho jaderného programu vedena jako kombinace podpory vyjednávání a tlaku vytvářeného sankcemi. Naposledy EU přistoupila k zásadnějšímu zpřísnění sankcí v polovině roku 2010 v reakci na zprávu Mezinárodní agentury pro atomovou energii (MAAE).²⁷ Obdobný scénář se rýsuje i dnes.

Aktuálně

Dne 18. listopadu 2011 zveřejnila MAAE zprávu,²⁸ v níž hodnotí spolupráci Íránu ve věci ověřování mírového účelu íránského jaderného programu jako nedostatečnou. S ohledem na tuto zprávu EU dne 1. prosince 2011 rozšířila seznam osob, na něž se

²² Pro další informace viz Přehled SZBP říjen 2011.

²³ Viz vládní dokument Záznam z jednání Rady pro zahraniční záležitosti (FAC) 31.1.2011.

²⁴ Tisková zpráva Rady, 16. 12. 2011, [ZDE](#).

²⁵ Společné prohlášení k dispozici [ZDE](#).

²⁶ Komentář SZ EU k 2392. zasedání Coreperu II dne 19. 01. 2012.

²⁷ Viz Přehled SZBP červenec 2010.

²⁸ Zpráva k dispozici [ZDE](#).

vztahuje zmrazení aktiv.²⁹ V EU se nicméně uvažuje o zásadnějším zpřísnění sankcí, zejména o zákazu dovozu íránské ropy a petrochemických produktů. Proti se zpočátku stavěla Itálie a Řecko, které jsou na íránské ropě závislejší než ostatní členské státy, v současné době ale existuje konsensus na zavedení sankcí.³⁰

Předpokládaný vývoj

Rozhodnutí o sankcích proti Íránu by mělo padnout na zasedání Rady dne 23. ledna 2012 (rozhodnutí již padlo – viz kapitola zasedání FAC) . Je pravděpodobné, že zákaz dovozu petrochemických produktů začne platit během tří měsíců od rozhodnutí, zákaz dovozu íránské ropy během šesti měsíců.³¹

BARMA/MYANMAR: ZMÍRNĚNÍ SANKCÍ

Popis problematiky

Politika EU vůči Barmě vede dvěma směry: EU jednak poskytuje Barmě **rozvojovou pomoc**³², jednak vůči představitelům tamního režimu uplatňuje z důvodů porušování lidských práv **sankce**³³. Barma se ocitla ve středu pozornosti EU naposledy v listopadu 2010 v souvislosti s parlamentními volbami, jejichž průběh byl západním světem jednoznačně odsouzen.³⁴ Od té doby nicméně v zemi nastal pozitivní posun. Např. organizace Freedom House hodnotí vývoj v Barmě ve své nejnovější zprávě o svobodě ve světě takto: „Nejvýraznější pokrok byl zaznamenán v Barmě ... tamní političtí vůdci podnikli řadu opatření k liberalizaci domácího prostředí ... dovolili politické straně opoziční představitelky Aun Schan Su Ťij registraci a účast v doplňovacích volbách (duben 2012), zmírnili cenzuru tisku a legalizovali politicky motivované protesty“³⁵, navíc došlo k několika vlnám propouštění politických vězňů, naposledy 13. ledna 2012.³⁶ Mezi mnohými jinými však např. organizace Human Rights Watch upozorňuje, že lidskoprávní situace v zemi nadále zůstává „strašlivá“³⁷.

Jednání v institucích EU

EU jednala o Barmě na zasedání Rady dne 23. ledna 2012; projednávalo se možné zmírnění sankcí. Česká diplomacie zůstala opatrná a stavěla se k zmírňování sankcí zdrženlivě – současný vývoj interpretuje tak, že současné vedení Barmy „doufá, že využije participace Aun Schan Su Ťij v doplňovacích volbách a dalších kroků k podpoře iluze svobody, a zároveň bude pokračovat ve skutečné kontrole země“³⁸. Vstřícnější pozici zaujala vůči Barmě např. Francie, která prosazovala okamžité zrušení zákazu cestování pro tamní vládní představitele. Rada k tomuto kroku

²⁹ Tisková zpráva Rady k dispozici [ZDE](#).

³⁰ Europolitics 4336, 6. 1. 2012, Euobserver.com, 4. 1. 2012, [ZDE](#).

³¹ Euobserver.com, 12. 1. 2012, [ZDE](#).

³² Jedná se zejména o podporu vzdělání a boj proti nemocím. Více o rozvojové pomoci pro Barmu na webových stránkách Komise, [ZDE](#).

³³ Více o sankcích EU vůči Barmě v Přehledu SZBP listopad 2007.

³⁴ Přehled SZBP listopad 2010, Barma/Myanmar: volby, [ZDE](#).

³⁵ Freedom House, Freedom in the World 2012, [ZDE](#).

³⁶ Freedom House Welcomes Release of Political Prisoners in Burma, [ZDE](#).

³⁷ Human Rights Watch. Burma: Promises of Change, but Abuses Continue, 24. 1. 2012, [ZDE](#).

³⁸ Mandát pro zasedání Rady pro zahraniční věci, 23. 1. 2012.

nakonec sáhla: ve snaze o podporu změn v Barmě zrušila zákaz vydávání víz pro prezidenta, jeho zástupce, členy vlády a předsedy obou komor parlamentu.³⁹

Předpokládaný vývoj

Dne 1. dubna 2012 se v Barmě budou konat doplňovací volby do parlamentu, které se pravděpodobně stanou rozhodujícím momentem pro další směr politiky EU.

ZASEDÁNÍ FAC: SANKCE VŮČI ÍRÁNU, SÝRII A BĚLORUSKU

Popis problematiky

Na zasedání Rady pro vnější záležitosti (FAC) dne 23. ledna 2012 došlo kromě zmírnění sankcí vůči Barmě k očekávanému zosíření sankcí vůči Íránu a Sýrii, kritéria pro zařazování na sankční seznam byla rozšířena pro Bělorusko.⁴⁰

Bělorusko

Rozšíření kritérií pro zařazení na sankční seznam nevedlo bezprostředně k rozšíření počtu subjektů, na něž jsou sankce zaměřeny. Současná podoba kritérií zahrnuje:

- osoby odpovědné za vážná porušování lidských práv či potlačování občanské společnosti a demokratické opozice, k nimž patří zejména osoby ve vedoucím postavení;
- osoby či subjekty, které mají prospěch z Lukašenkova režimu nebo jej podporují a k nimž patří zejména osoby a subjekty poskytující finanční či materiální pomoc uvedenému režimu.⁴¹

V nedávné době však byla kritizována implementace sankcí, když běloruský ministr vnitra, pro něhož platí zákaz cestování, navštívil Francii.⁴²

Sýrie

Sýrie se podle vnitřního think tanku EU Institute for Security Studies (EUISS) nachází na pokraji občanské války plného rozsahu; navzdory výzvam Ligy arabských států⁴³ odmítá syrský prezident Bašár Asad odstoupit, pokračuje násilí vůči civilistům. Za této situace EU jednak dne 23. ledna 2012 rozšířila sankce, jednak se spolu se zeměmi Ligy arabských států – kterou EU v této záležitosti uznává jako hlavního aktéra – pokusila prosadit rezoluci Rady bezpečnosti OSN, jež by vyzvala syrského prezidenta k odchodu.⁴⁴ Poslední jednání o této rezoluci zatím proběhlo 31. ledna 2012. Snaha

³⁹ Závěry Rady, 23. 1. 2012, [ZDE](#).

⁴⁰ Pro podrobnější informace o Bělorusku a Íránu viz Přehled SZBP 1.-15. leden 2012.

⁴¹ Pro současnou podobu kritérií viz Společný návrh nařízení Rady, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 765/2006 o omezujících opatřeních vůči Bělorusku - [5781/12](#) (LIMITE).

⁴² Euobserver: The EU and Belarus: Sanctions? What Sanctions?, 27. 1. 2012, [ZDE](#).

⁴³ Liga arabských států již v listopadu 2011 Sýrii pozastavila členství v organizaci.

⁴⁴ Pro rozbor politiky EU vůči Sýrii viz EUISS, The EU and Syria: everything but force? 26. 1. 2012, [ZDE](#).

nicméně narazila na odpor Ruska, které takovou rezoluci dlouhodobě blokuje; argumentuje přitom zejména obavou ze zahraniční intervence libyjského typu v Sýrii.⁴⁵

Írán

Vůči Íránu bylo vzhledem k pokračujícímu odmítání spolupráce s Mezinárodní agenturou pro atomovou energii⁴⁶ zavedeno ropné embargo a zákaz dovozu petrochemických produktů, jež začnou platit k 1. červenci 2012.⁴⁷ Sankce považuje česká vláda za efektivní, Írán bude údajně „velmi výrazně ekonomicky zasažen“^{48, 49}. Záležet nicméně bude i na Číně a Indii, ekonomických velmocích, které by mohly poptávku ze zemí EU nahradit. Čína již přijetí sankcí vůči Íránu kritizovala.⁵⁰

ESVČ: ROK FUNGOVÁNÍ

Popis problematiky

U příležitosti dovršení prvního roku fungování Evropské služba pro vnější činnost (ESVČ začala fungovat k 1. prosinci 2010) rezonují v EU ohlasy na první rok fungování tohoto nového tělesa.⁵¹

Činnost ESVČ a její kritika

Evropská služba vnější činnosti již zcela převzala agendu v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky. V průběhu druhé poloviny roku 2011 byla dohotovena její struktura, byly obsazeny veškeré klíčové posty a dokončena procedura obsazování postů vedoucích delegací EU. ČR získala tři posty vedoucích delegací, a to v Súdánu (Tomáš Uličný), Guyaně (Robert Kopecký) a Iráku (Jana Hybášková).⁵²

Veškerá agenda spadající pod Radu pro zahraniční věci (FAC) a její věcná příprava, byla přesunuta na Politický a bezpečnostní výbor (COPS). Role rotujícího předsednictví tak byla omezena na minimum.⁵³

⁴⁵ Euobserver.com, France castigates Russia over Syria 'scandal'. 1. 2. 2012. Europolitics 4351, 27. 1. 2012, EU and Arab states table UN resolution on Syria.

⁴⁶ Zpráva MAAE o iránském jaderném programu z 9. 11. 2011, na jejímž základě dochází k zosílení sankcí, je dispozici [ZDE](#).

⁴⁷ Tisková zpráva Rady, 23. 1. 2012, [ZDE](#).

⁴⁸ Mandát pro zasedání Rady pro zahraniční věci, 23. 1. 2012.

⁴⁹ Efektivita ekonomických sankcí obecně je problémem, na němž neexistuje shoda. Některé výzkumy ukazují, že ekonomické sankce mohou být úspěšné, pokud je cílem destabilizace, menší úspěšnost vykazují sankce, pokud by cílem byla změna politiky sankcemi zasaženého subjektu (bližší diskusi k tomuto tématu je možné nalézt [ZDE](#)). V iránském případě podle think tanku Council on Foreign Relations existují důkazy, že sankce mají vliv na iránskou ekonomiku ([ZDE](#)).

⁵⁰ Euobserver. China slams EU's Iran sanctions, 26. 1. 2012, [ZDE](#).

⁵¹ Viz také Euobserver.com, 6. 1. 2012, [ZDE](#) nebo Europolitics 4337, 9. 1. 2012.

⁵² Tisková zpráva stálého zastoupení ČR při EU, 30. 9. 2011, [ZDE](#).

⁵³ Viz Tic 33/2012-SZEU. Polské předsednictví v Radě EU ve II. pololetí roku 2011, 6. 1. 2011

Fungování ESVČ se v prosinci 2011 stalo předmětem kritiky 12 ministrů zahraničí členských států EU,⁵⁴ kteří zaslali vysoké představitele Unie dopis, v němž specifikovali své připomínky. Ty se týkají především nedokonalé spolupráce ESVČ a Komise (koordinace odpovědnosti Komise za rozpočet s vlastním výkonem politik, za který odpovídá ESVČ), kritiky Ashtonové jako předsedy FAC (pozdní informování ministrů o agendě, opouštění zasedání) a jejího údajného zanedbávání bezpečnostní agendy.

Dne 22. prosince 2011 zveřejnila ESVČ první zprávu o svém fungování,⁵⁵ kterou lze interpretovat jako odpověď na výše zmíněnou kritiku.⁵⁶ Podle zprávy byl rok 2011 rokem obtížným z hlediska vnějších politik, protože tuto agendu zastíňovaly vnitřní problémy EU.⁵⁷ Ashtonová uvádí, že Komise by měla pracovníky ESVČ lépe informovat o záležitostech rozpočtu, celkovou úroveň spolupráce ale označuje za „uspokojivou“ a bez „systémových problémů“. V oblasti předsedání vysoká představitelka uvedla, že jejím úkolem je nejen předsedat ministrům pro rozvoj, zahraničí, a obranu, ale přebrala i povinnosti bývalého vysokého představitele, komisaře pro vnější vztahy a ministra zahraničí předsednické země. Jako hlavní priority ESVČ Ashtonová uvádí:

- posilování pocitu kolektivní odpovědnosti (*collective ownership*) mezi aktéry vnějších politik za účelem dosažení větší „substantivnosti“ politik;
- posílení činnosti delegací přesunem financí z bruselských částí ESVČ a posílením spolupráce s ambasádami členských států;
- posílení vnitřní spolupráce v rámci ESVČ;
- zdokonalení spolupráce s Komisí.

EGYPT: PARLAMENTNÍ VOLBY

Popis problematiky

Dne 11. ledna 2012 skončily v Egyptě parlamentní volby, probíhající v několika kolech od 28. listopadu 2011. V Egyptě i téměř rok od odstoupení prezidenta Mubaraka (únor 2011) probíhají demonstrace proti vládnoucí armádě, která je mnohými demonstranty vnímána spíše jako představitel minulého režimu.⁵⁸ Tento pocit vyjádřil i egyptský laureát Nobelovy ceny za mír Muhammad Baradej, který se vzdal prezidentské kandidatury s tím, že „minulý režim nepadl“.⁵⁹ Armáda je

⁵⁴ Belgie, Estonsko, Finsko, Francie, Itálie, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Německo, Nizozemsko, Polsko a Švédsko.

⁵⁵ Zpráva je k dispozici [ZDE](#).

⁵⁶ Takovou spojitost sice ESVČ ústy vysoce postaveného úředníka odmítla s tím, že znění zprávy bylo navrženo dříve než dopis ministrů zahraničí (Europolitics 4337, 9. 1. 2012), text zprávy ale na tento dopis explicitně odkazuje.

⁵⁷ Kritiku současných vnějších politik EU zdůrazňující právě tento moment zveřejnili zástupci think tanků zabývajících se touto problematikou, jejich dopis k dispozici [ZDE](#).

⁵⁸ BBC.co.uk, 23. 11. 2011, [ZDE](#).

⁵⁹ Aljazeera.com, 14. 1. 2012, [ZDE](#).

opakovaně obviňována z porušování lidských práv,⁶⁰ postupně se také prohlubují ekonomické a sociální problémy v zemi.⁶¹

Výsledky voleb

Kompletní výsledky voleb nebyly v době uzávěrky tohoto textu dosud známy, výsledky prvních dvou kol ze tří nicméně poukazují na jasné vítězství islamistických stran, které by mohly v dolní komoře parlamentu získat okolo 75 % křesel; politická odnož Muslimského bratrstva, Strana svobody a spravedlnosti, by mohla získat okolo 50 % křesel, fundamentalisticky orientovaná salafistická strana al-Núr okolo 25 % křesel. Až za nimi se zjevně umístí sekulárně orientované strany Egyptský blok a al-Wafd. Zastoupení každé z nich se bude pohybovat pravděpodobně mezi 5-10 % mandátů.⁶² Volby byly provázeny jak násilnostmi, tak stížnostmi na nesvobodné prostředí a nekalé praktiky získávání hlasů.⁶³

Předpokládaný vývoj

Nově zvolený parlament by měl jmenovat komisi, která bude pověřena vypracováním nové ústavy; po jejím schválení v lidovém referendu by měly proběhnout volby prezidentské (červen-červenec 2012). EU bude pravděpodobně reagovat prohlášením Catherine Ashtonové, výraznější reakce v podobě např. závěrů Rady nebo protestů proti průběhu voleb se neočekává.⁶⁴

DOKUMENTY SZBP EU

(Výběr dokumentů z databáze Rady EU)

Návrh ROZHODNUTÍ RADY o podpisu Dohody o společném leteckém prostoru mezi Evropskou unií a jejími členskými státy na straně jedné a Moldavskou republikou na straně druhé jménem Evropské unie a o prozatímním uplatňování této dohody – [5922/12](#)

Datum: 1. 2. 2012

Typ dokumentu: Návrh rozhodnutí Rady

Obsah dokumentu: Letecké služby mezi EU a Moldavskou republikou jsou v současnosti provozovány na základě dvoustranných dohod mezi jednotlivými členskými státy a Moldavskou republikou. Součástí vnější politiky EU v oblasti letectví je sjednávání všeobecných dohod o leteckých službách se sousedními zeměmi tam, kde je prokázána jejich přidaná hodnota a ekonomické přínosy.

⁶⁰ Viz např. tiskovou zprávu Human Rights Watch, 22. 11. 2011, [ZDE](#).

⁶¹ Hovoří se mimo jiné o kolapsu turistického ruchu. Představitelé egyptské armády proto žádají Mezinárodní měnový fond o půjčku ve výši 3,2 miliardy dolarů. Nytimes.com, 16. 12. 2011, [ZDE](#).

⁶² Odhady vycházejí z neúplných údajů platných k 9. 1. 2012. Viz Jadaliyya.com, 9. 1. 2012, [ZDE](#).

⁶³ Aljazeera.com, Violence mars Egypt elections, 24. 11. 2011, [ZDE](#); HRW.org, Egypt: curbs on Free Press, Assembly before Poll, 27. 11. 2011, [ZDE](#); Economist.com, Dirty Tricks, 14. 12. 2011, [ZDE](#).

⁶⁴ Komentář SZ EU k 2392. zasedání Coreperu II dne 19. 01. 2012.

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2242, email: hlavacekk@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Návrh rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o poskytnutí další makrofinanční pomoci Gruzii – [18792/11](#)

Datum: 5. 1. 2012

Typ dokumentu: Návrh rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady

Obsah dokumentu: Hospodářství Gruzie je od třetího čtvrtletí roku 2008 ovlivněno mezinárodní finanční krizí, klesá jeho výkonnost, snižují se daňové příjmy a rostou potřeby financování z externích zdrojů. EU proto Gruzii poskytuje finanční pomoc.

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2242, email: hlavacekk@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz